

Kiviaineshuolto kaavoituksessa

Maakuntakaavoitusjohtaja Karoliina
Laakkonen-Pöntys

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

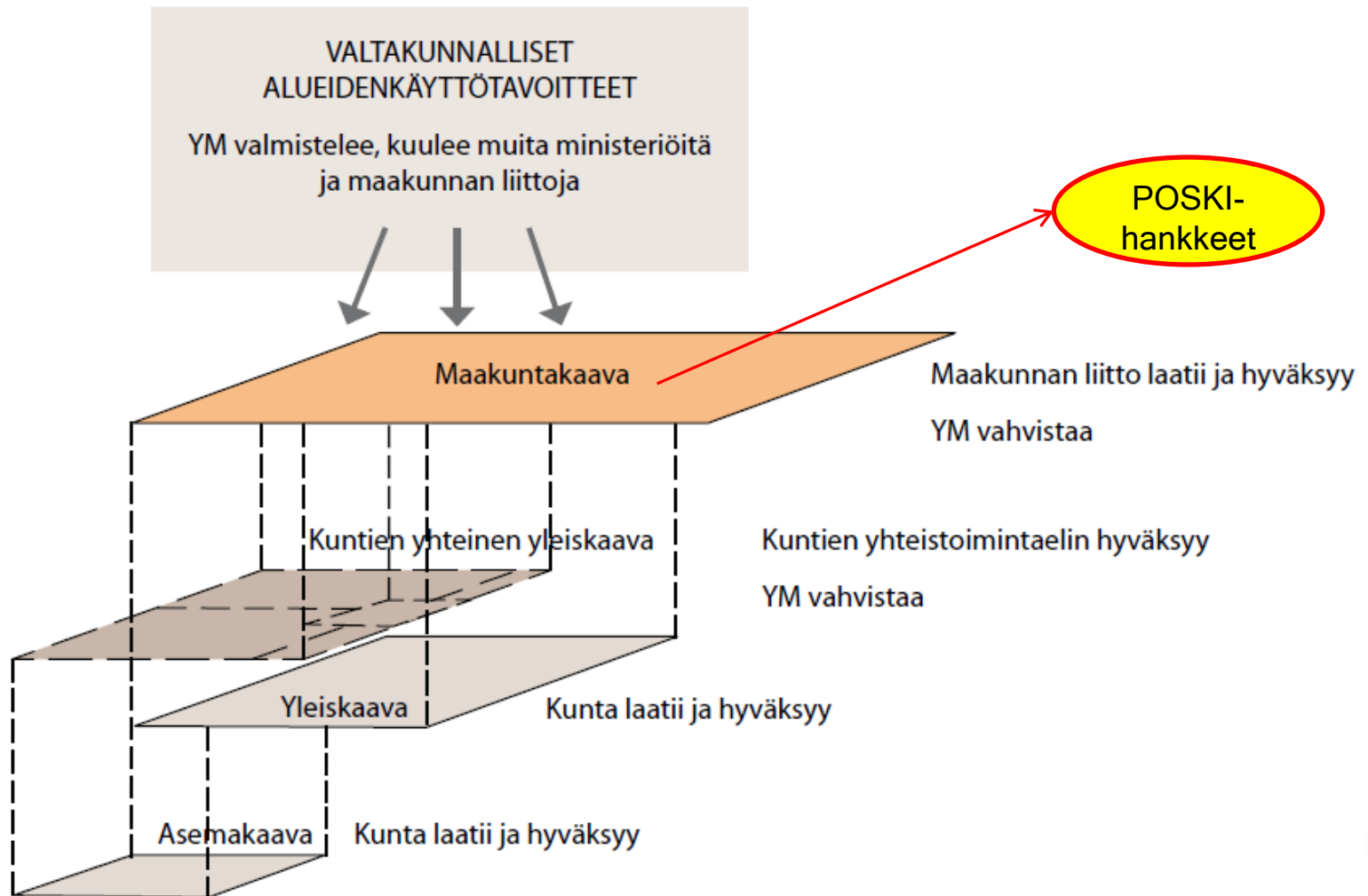
PIRKANMAA
COUNCIL OF TAMPERE REGION

Esityksen sisältö

- Kaavahierarkia ja VAT
- Maakuntakaavan rooli ja Pirkanmaan maakuntakaava 2040
- Yleiskaavoitus

Eri kaavatasojen rooli kiviaineshuollon suunnittelussa

Valtakunnalliset Alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

- Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon käyttökelpoiset kiviainesvarat sekä niiden kulutus ja kulutustarve pitkällä aikavälillä sekä sovitettava yhteen kiviaineshuolto- ja suojelutarpeet.
- Kiviainesten ottoon osoitettavien alueiden on perustuttava arviointiin, jossa selvitetään alueiden luonto- ja maisema-arvot sekä toisaalta soveltuvuus vesi- ja kiviaineshuoltoon.

Maakuntakaavoituksen rooli

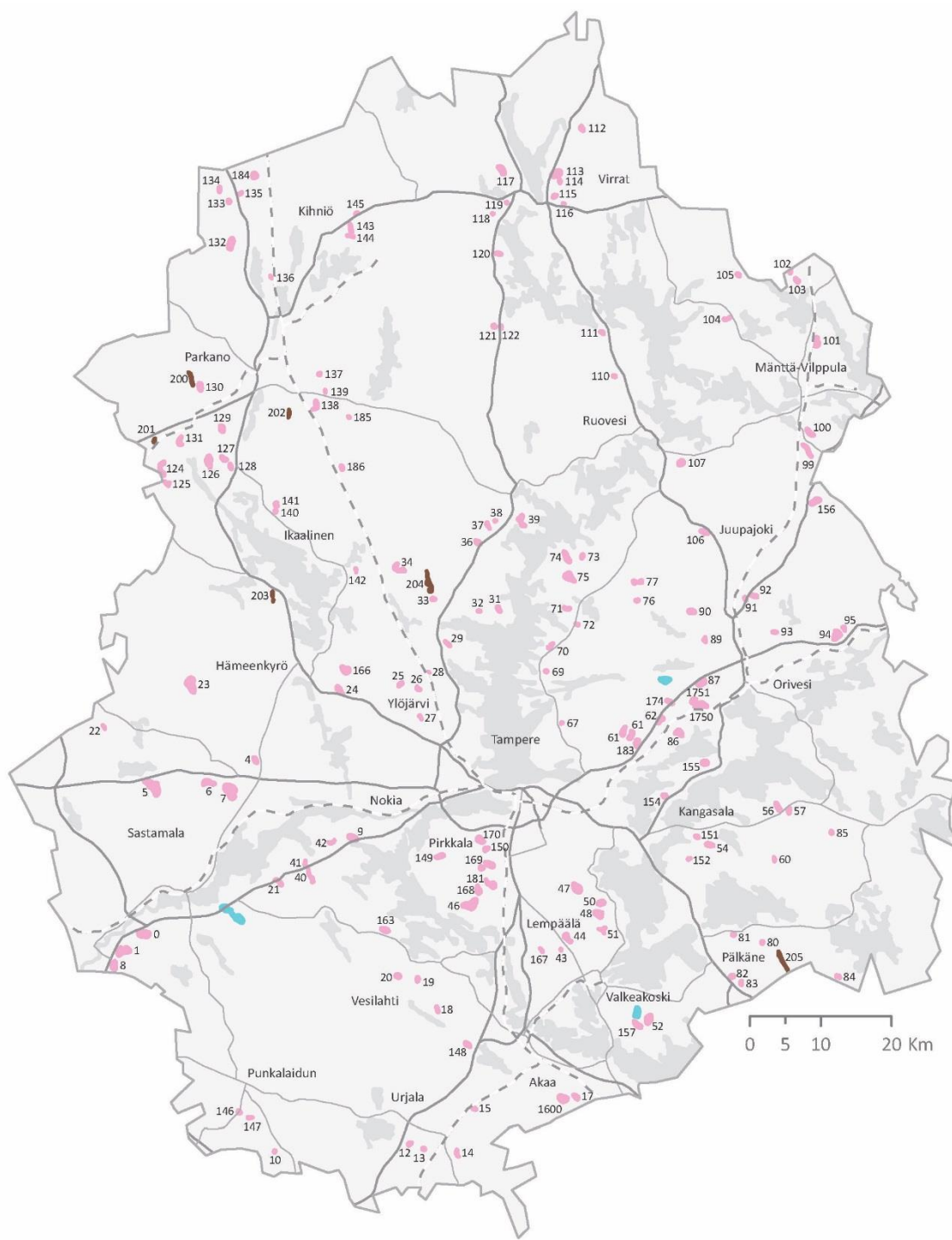
- Kiviainesten maakunnallinen tarve pitkällä aikavälillä
=> maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävien kiviainesvarantojen osoittaminen
- Maakunnallisesti/ seudullisesti arvokkaat geologiset muodostumat
- Pohjavesialueet ja seudullinen vedenhankinta
- Yhteensovittaminen muun, maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävän maankäytön kanssa

Kaavaluonnoksen keskeinen sisältö

- Yleismääräykset
- Kehittämisyöhykkeet ja -alueet
- Alue- ja yhdyskuntarakenne
- Liikenne ja logistiikka
- Maisemat ja muut kulttuuriympäristöt
- Luonnonsuojelu, luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet
- Virkistys, retkeily, ulkoilu ja matkailu
- Energia ja luonnonvarat
- Maaseutuelinkeinot
- Tekninen huolto
- Ympäristöhäiriöt

Kiviainesten otto- ja kaivosalueet

- Kalliokiviainesten ottoalue 147 kpl
- Maa-ainesten ottoalue 6 kpl
- Kaivosalue 3 kpl

Kiviainesten ottoalueet:
Lähtökohtana POSKI-hankkeet
vv. 1997-2001 ja 2012-2015

EO/k

Maa- ja kalliokiviainesten ottoalue.

Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla sijaitsee maakunnan kiviaineshuollon kannalta merkittäviä hiekka-, sora- tai kalliokiviainesvaroja.

Merkintään sisältyy MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräys:

Alueiden maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä huomiota kiviainesten ottamisedellytysten säilymiseen. Kiviainesten ottamista suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon alueen jälkikäyttö.

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat geologiset muodostumat, ge

- Arvokkaat harjualueet 42 kpl
 - Kohteiden seuranta- ja rajaustiedot tarkistettu v. 2014
- Arvokkaat kallioalueet 154 kpl
 - Selvitykset 90-luvulta
 - Seurantatiedot tarkistetaan POSKI-hankkeessa 2014-2015
- Arvokkaat moreenialueet 21 kpl
 - Valtakunnallinen selvitys v. 2007
- Arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat 8 kpl
 - Valtakunnallinen selvitys v. 2012

UUSI

Arvokkaat harjualueet

	Valtakunnallisesti arvokas	8 kpl
	Maakunnallisesti arvokas	34 kpl
	Paikallisesti arvokas	89 kpl

Paikallisesti arvokkaita harjualueita ei esitetä Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040.

Pirkanmaan arvokkaiden harjualueiden inventoinnin tarkistus 2014, Pirkanmaan ELY-keskus, 2014.

Arvokkaat kallioalueet

- Valtakunnallisesti arvokas (arvoluokat 2 - 4) 154 kpl
- Paikallisesti arvokas (arvoluokat 5 - 6) 151 kpl

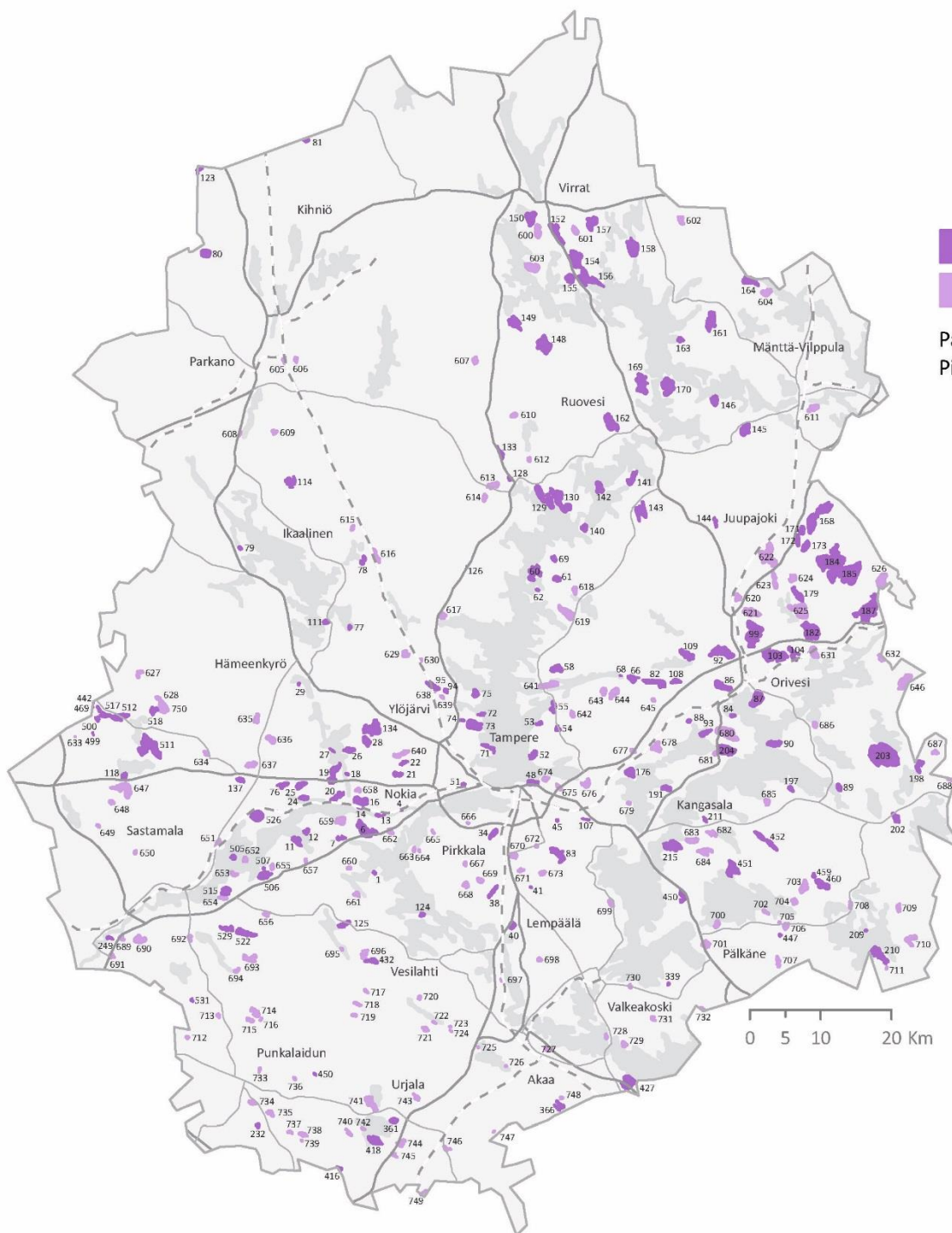
Paikallisesti arvokkaita kallioalueita ei esitetä Pirkkanmaan maakuntakaavassa 2040.

Kohteiden seurantatietojen kartoitus käynnissä.

Heikkinen, R. & Husa, J. (1995). Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä. Vesi ja ympäristöhallituksen julkaisuja. Sarja A 210. 321 s. PAINOS LOPPU.

Heikkinen, R. & Husa, J. (1995). Turun ja Porin läänin inventoidut arvoluokkien 5 ja 6 kallioalueet, yleiskuvaukset ja karttarajaukset, OSA I ja OSA II. Suomen ympäristökeskus, luonto- ja maankäyttösikkö.

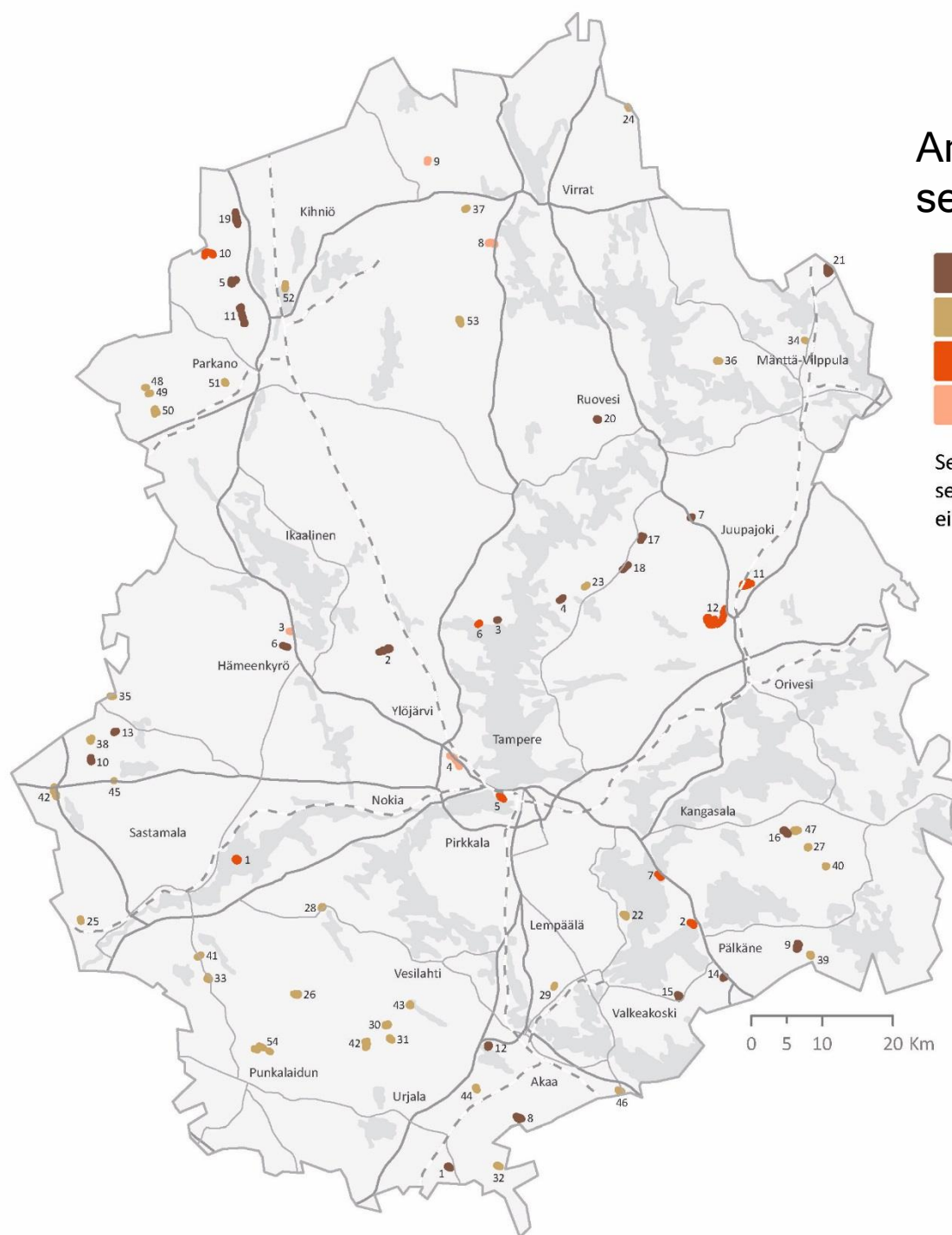
Suomen ympäristökeskus (1998). Kanta-Hämeen, Pirkkanmaan ja Päijät-Hämeen vuosina 1993-1995 inventoidut kallio-alueet: arvoluokkien 5 ja 6 kuvaukset ja karttarajaukset, OSA I ja OSA II. Suomen ympäristökeskus, luonto- ja maankäyttösikkö.

Arvokkaat moreenimuodostumat sekä tuuli- ja rantakerrostumat

	Valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma	21 kpl
	Seudullisesti arvokas moreenimuodostuma	33 kpl
	Valtakunnallisesti arvoas tuuli- ja rantakerrostuma	8 kpl
	Seudullisesti arvokas tuuli- ja rantakerrostuma	4 kpl

Seudullisesti arvokkaita moreenimuodostumia sekä seudullisesti arvokkaita tuuli- ja rantakerrostumia ei esitetä Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040.

Ympäristöministeriö. 2007. Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat.

Ympäristöministeriö. 2011. Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat.

— . —^{ge} — **Arvokas geologinen muodostuma.**

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita harjualueita, kallio- ja moreenialueita sekä arvokkaita tuuli- ja rantakerrostumia.

Merkinnällä osoitetut geologiset muodostumat sisältävät merkittäviä, maa-aineslain tarkoittamia geologisia, maisemallisia ja luonnontieteellisiä arvoja.

Suunnittelumääräys:

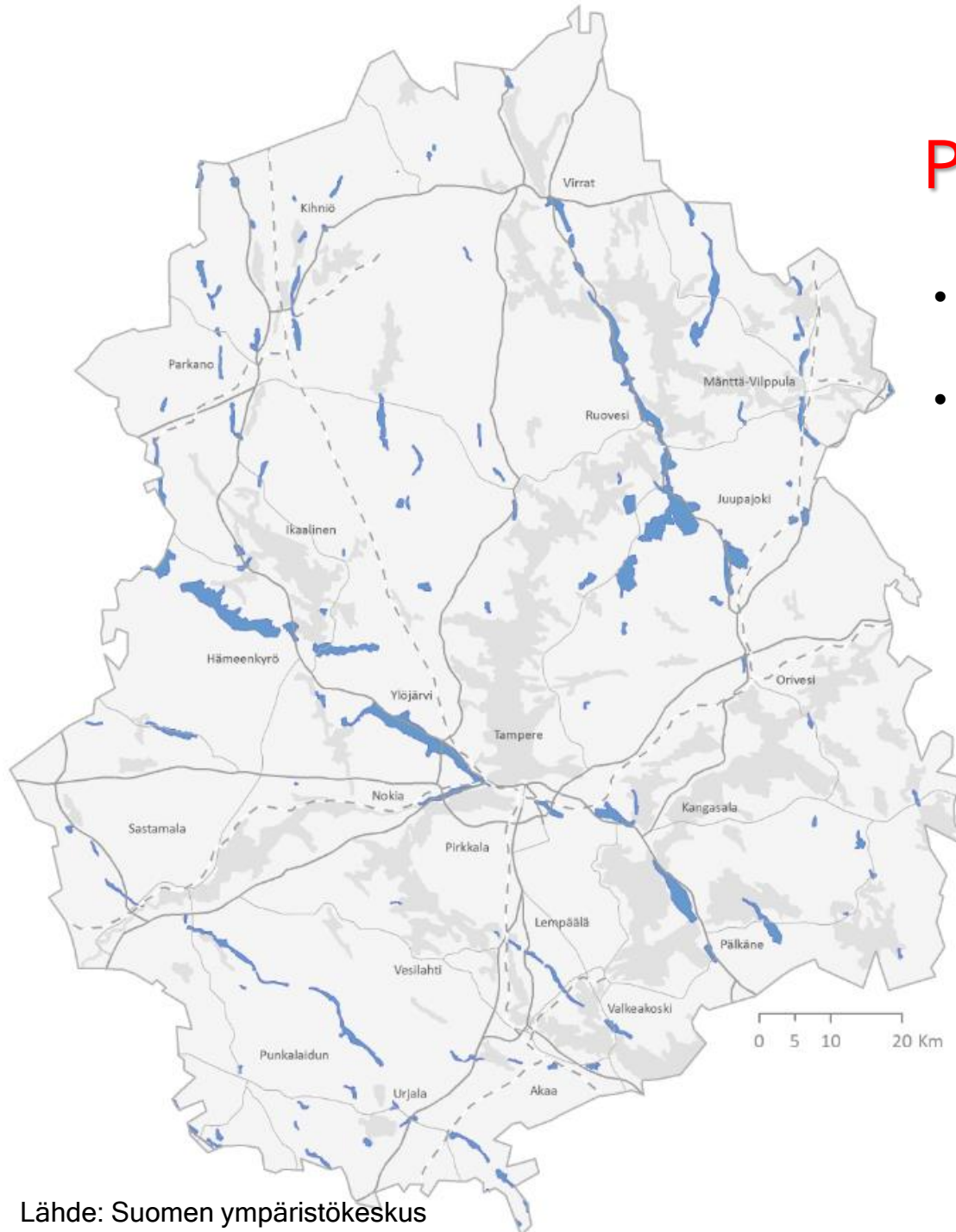
Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon kohteiden sisältämien arvojen säilyminen sekä mahdollisten maisemavaurioiden korjaustarve. Merkintä sallii maa- ja metsätalouskäytön.

Suojelumääräys:

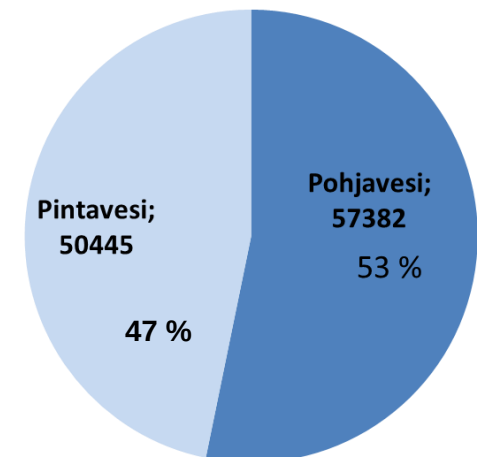
Alueiden erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet, kuten maa-ainesten ottaminen muutoin kuin maisemavaurioiden korjaamiseen liittyen, ovat kiellettyjä.

Pohjavesialueet

- Maakuntakaavassa I ja II-luokan pohjavesialueet (ELY+SYKE)
- Jatkossa mukaan myös sellaiset alueet, jonka pohjavedestä pinta- tai maaekosysteemi on riippuvainen (luokka E)

**Pirkanmaan vedenhankinta 2011
(m3/d)**

■ ■ ■ ■ ■ **Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue.**

Merkinnällä osoitetaan vedenhankintaa varten tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita.

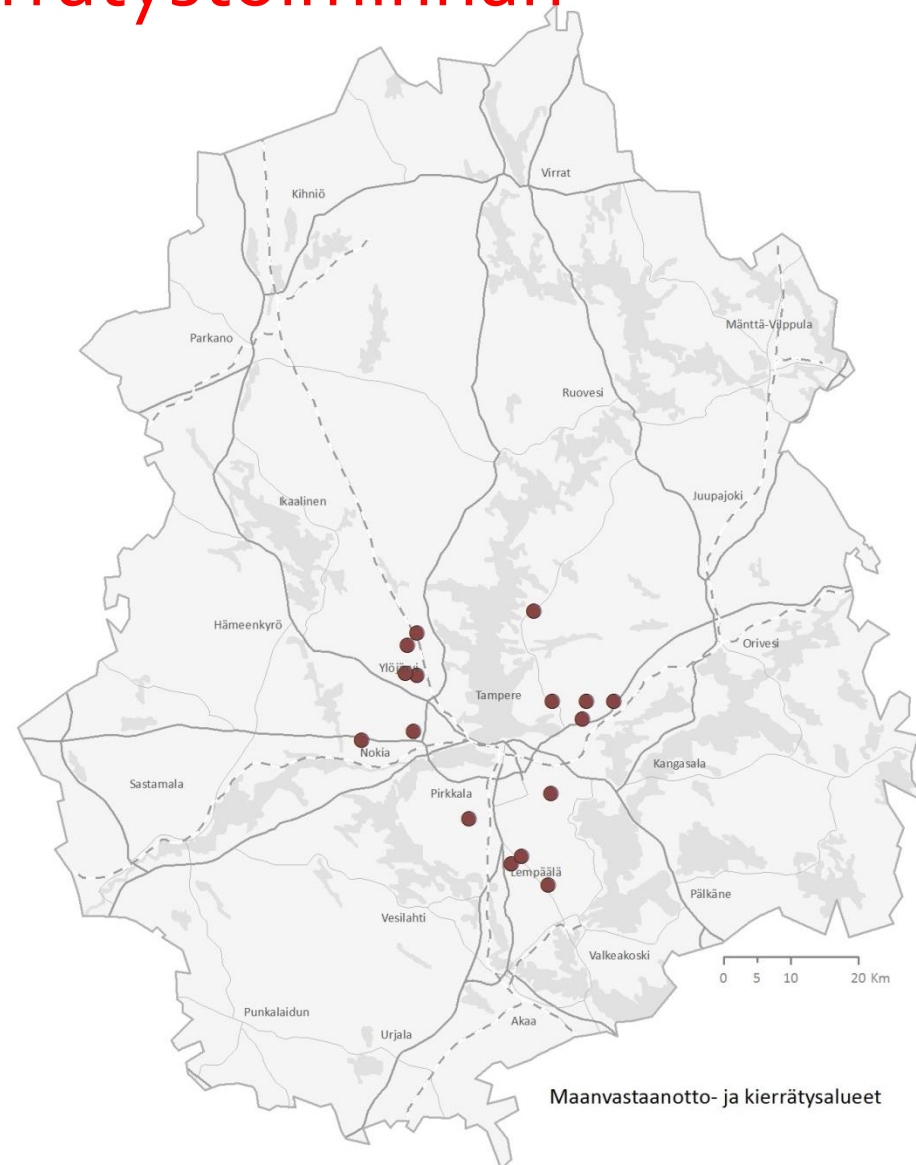
Suunnittelumääräys:

Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden määrää, laatua tai käyttökelpoisuutta vedenhankintaan. Vesienhoidossa riskialueiksi todettujen pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelma ja pyrkiä pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentämiseen.

Maanvastaanotto- ja kierrätystoiminnan selvitysalueet

16 kpl teknisen huollon kehittämisen kohdealuetta; maanvastaanotto- ja kierrätystoiminta

- kierrätettävät maa-ainekset
- jätemateriaalit (=maarakentamisessa hyödynnettävät kierrätysmateriaalit)
- pilaantuneet maa-ainekset ja ylijäämämaat, loppusijoitus

Teknisen huollon kehittämisen kohdealue, maanvastaanotto- ja kierrätystoiminta.

Merkinnällä osoitetaan alueet, joilla tulee varautua seudulliseen maanvastaanotto- ja kierrätystoimintaan.

Suunnittelumääräys:

Kierrätettävien maa-ainesten ja jätemateriaalien käsittelyyn ja varastointiin, pilaantuneiden maiden käsittelyyn ja ylijäämämaiden loppusijoitukseen liittyvien toimintojen tarkka sijainti ja laajuus määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Alueilla, joilla on maakunnan kiviaineshuollon kannalta merkittäviä kiviainesvaroja, on turvattava edellytykset ottamistoimintaan.

MRL vs. maa-aineslaki

- Maankäyttö- ja rakennuslaki ei mene erityislainsäädännön edelle
 - Viime kädessä maa-ainesten ottamisen edellytykset ratkaistaan maa-aineslain nojalla.
- Maa-aineslain 3 §:n 2 momentin mukaan alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, ottaminen ei saa vaikeuttaa alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmella kaupunki- tai maisemakuvaa.

Yleiskaavoituksen rooli

- Maakunnallisesti/ seudullisesti sekä paikallisesti merkittävien kiviainesvarantojen osoittaminen
 - Mahdollisuus ratkoa yksityiskohtia, kuten ottamistoiminnan ulottaminen ympäröivän maanpinnan tason alapuolelle.
- Maakunnallisten/ seudullisten sekä paikallisten arvojen huomioinen
- Yhteensovittaminen asutuksen, ulkoilun/ virkistyskäytön kanssa (esim. melu- ja pölyhaitan huomioon ottaminen => riittävät suojavyöhykkeet)
- Yhdyskuntien vedenhankinnan huomioon ottaminen (vedenottamoiden suojavyöhykkeet)
- Alueiden jälkikäytön suunnittelu

Yleiskaavoituksen tarve Pirkanmaalla

- Monissa kunnissa harjualueiden kaavat kaipaisivat uudistamista
- Tampereen kaupunkiseudulla kalliokiviainesten ottamiskohteiden määrittely yleiskaavoituksessa
- Alueiden osoittaminen maanvastaanotto- ja kierrätystoiminnoille

PIRKANMAA